

Više od sela: pametna, konkurentna i atraktivna sela u srednjoj Europi

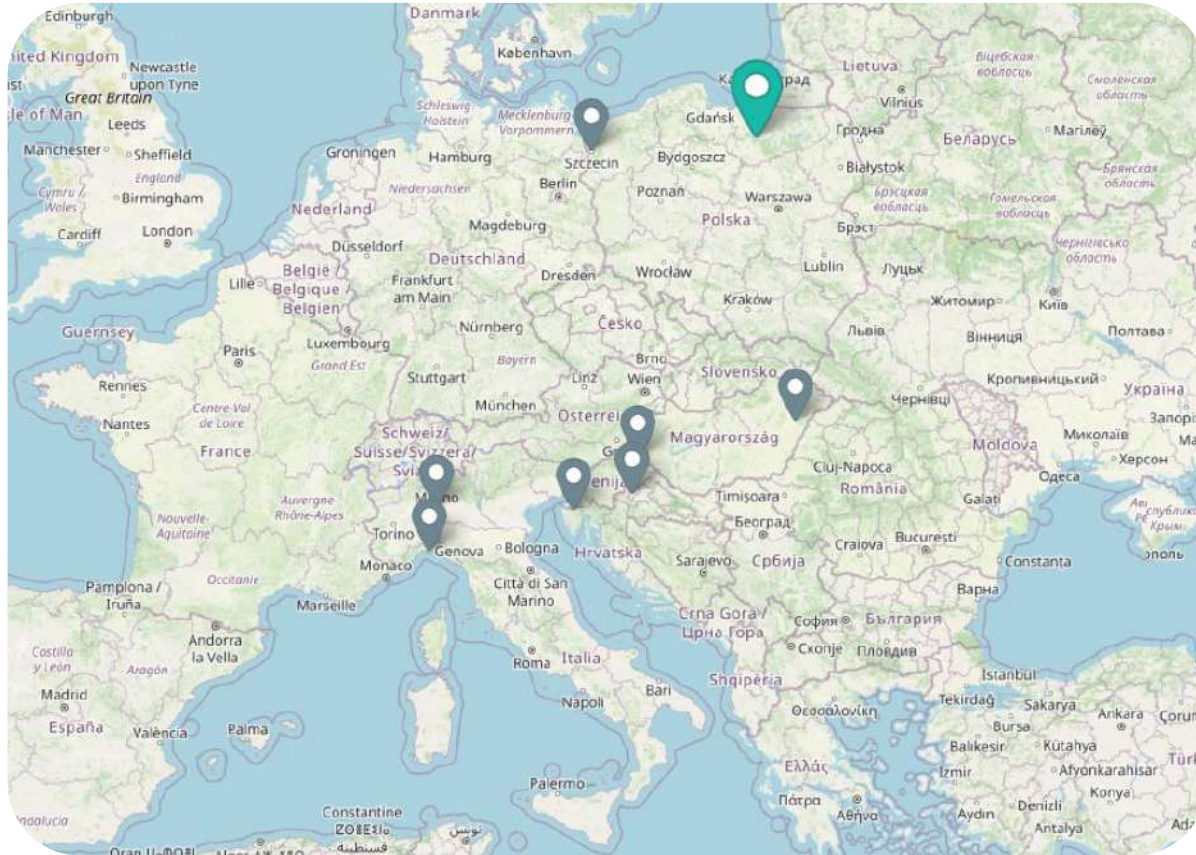
Uvidi iz programa Interreg Središnja Europa

Danijela Hrman i Daniela Angelina Jelinčić
Institut za razvoj i međunarodne odnose (IRMO)

RURAL PACT

- Projekt:** „Više od sela (More Than a Village): Tranzicija pametnog sela, model za konkurentnija i atraktivnija sela u srednjoj Europi“
- Sufinancira:** Interreg Središnja Europa 2021-2027
- Trajanje:** 04/2023 – 03/2026
- Proračun:** 1.713.934 EUR
- Cilj:** Učiniti ruralna područja konkurentnima, privlačnima i održivima uz pomoć ***inovativnih rješenja i digitalnih tehnologija koje uključuju i osnažuju lokalnu zajednicu oslanjajući se na sudionički pristup***
- Fokus:**
- Revitalizacija ruralnih područja
 - Smanjenje digitalnog jaza
 - Poticanje poduzetništva
 - Zadržavanje mladih i suočavanje sa starenjem stanovništva

LAG "South Warmia", Poljska

www.poludniowarmia.pl

Zaklada Balteus, Poljska

<http://www.balteus.eu>

Županija Hajdú - Bihar, Mađarska

<https://www.hbmo.hu/>

ITC - Inovacijsko-tehnološki klaster Murska Sobota, Slovenija

<https://www.itc-cluster.com>

Institut za razvoj i međunarodne odnose, Hrvatska

www.irmo.hr

Poliedra – istraživačko-konzultantski centar Politehničkog sveučilišta u Milanu, Italija

www.poliedra.polimi.it

Grad Buzet, Hrvatska

<https://www.buzet.hr>

ANCI Liguria, Italija

www.anciliguria.it

Kontakt & više informacija

Website: <https://www.interreg-central.eu/projects/more-than-a-village>

Kratik video: <https://www.interreg-central.eu/projects/more-than-a-village/?tab=media>

Tri akcijska plana:

Podrška poslovanju u pametnim selima

LAG South Warmia (Poljska)

Županija Hajdú-Bihar (Mađarska)

Pametno selo u sektoru turizma

Anci Liguria (Italija)

Pametno selo u poljoprivredno-prehrambenom sektoru

ITC Murska Sobota (Slovenija)

Grad Buzet (Hrvatska)

Pametna sela su zajednice u ruralnim područjima koje osmišljavaju pametna rješenja za izazove s kojima se suočavaju u svojem lokalnom kontekstu.*

**Vodič kako postati pametno selo, projekt SmartRural21*

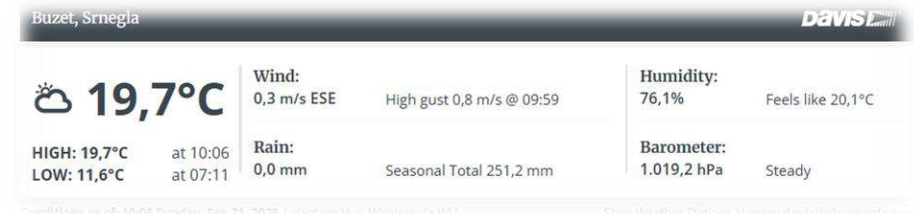
Pametno selo u poljoprivredno-prehrambenom sektoru

Grad Buzet

Virtualna poljoprivredno-prehrambena platforma

Pokrenuta je virtualna platforma za poljoprivredno-prehrambeni sektor s izravnim vezama između proizvođača i potrošača <https://agro.buzet.hr/>.

Agrometeorološke stanice poljoprivrednicima pružaju podatke u stvarnom vremenu za pametniju poljoprivredu otporniju na klimatske promjene.

Pametno selo u poljoprivredno-prehrambenom sektoru

ITC Murska Sobota

Inovacijski sustav za smanjenje gubitaka i otpada od hrane Sloveniji

Pokrenuta platforma za smanjenje otpada hrane (digitalna platforma za razmjenu viškova hrane) koja povezuje proizvođače, prerađivače i NGO sektor te potiče kružni agro-prehrambeni sustav kroz digitalnu sljedivost i suradnju (<https://zelena-tocka.si/>).

<https://circeco.dih-agrifood.com>

Podrška poslovanju u pametnim selima

Hajdú-Bihar Županija

Digitalni centar za srebrnu ekonomiju u Mađarskoj

Razvijena je digitalna platforma **Senior Point** s ciljem unapređenja digitalne pismenosti starijih osoba.

Prostor za učenje (interaktivne edukacije), razmjenu znanja i međusobno povezivanje (online tržište za lokalne proizvođače), čime se potiče aktivnije sudjelovanje stanovnika u gospodarskim i društvenim procesima.

Budite oprezni, ostanite sigurni!
Digitalna samozaštita za osobe starije od 50 godina!

**LÉGY RÉSEN,
MARADJ
BIZTONSÁGBAN!**

Hogyan védekezzünk a trükkös csalók ellen?
Mit tegyünk, hogy ne lopják el
pénzünket, adatainkat?
Digitális önvédelem 50 felett is!

BESZÉLGETÉS ÉS INTERAKTÍV FÓRUM
A DIGITÁLIS BIZTONSÁGRÓL

VEZETI: DR. KENYERES ATTILA

HELYSZÍN: EBES, SZÉCHENYI TÉR 1.
POLGÁRMESTERI HIVATAL TANÁCSSTERME

IDŐPONT: 2025. JÚNIUS 5. 14:00

Podrška poslovanju u pametnim selima

LAG South Warmia

Smart Village centar za jačanje ruralnog poduzetništva i poslovne podrške u Poljskoj

Centar djeluje kao lokalno čvorište za:

- savjetovanje, edukaciju i podršku poduzetnicima, udrugama i stanovnicima
- koordinaciju, razmjenu znanja i razvoj lokalnih rješenja
- uključivanje poduzetnika i organizacija civilnog društva u razvojne procese sela
- jačanje je suradnje među lokalnim dionicima

Pametno selo u sektoru turizma

Anci Liguria

***Co-working* i *smart working* centar za lokalne stanovnike, poduzetnike, turiste i digitalne nomade u Italiji**

Razvijen je multifunkcionalni prostor za rad, učenje, umrežavanje i razvoj ideja.

Centar djeluje kao:

- radni prostor opremljen digitalnom infrastrukturom (Wi-Fi, računala, projektor) za svakodnevni rad i udaljeni rad
- mjesto susreta i suradnje za građane, poduzetnike i organizacije
- inovacijski i edukacijski centar za razvoj projekata, radionice i razmjenu znanja
- informacijska točka za turiste s korisnim sadržajem o destinaciji i mogućnostima boravka
- platforma za umrežavanje i razvoj lokalnog gospodarstva, posebno u području turizma i kreativnih industrija

The screenshot shows the website for ValPolceveraLab - Co-Working. At the top, it features the Interreg Central Europe logo and the European Union flag with the text 'Co-funded by the European Union'. Below this is a teal banner with the text 'More than a Village'. The main heading is 'ValPolceveraLab - Co-Working' with the subtitle 'Dove le idee prendono forma!'. The address is listed as 'Biblioteca Civica Palazzo Balbi, Via A. Gavino 144 r., Campomorone'. A small graphic of three people is shown. Below that, a quote reads: 'Postazioni, spazio condiviso e strumenti per favorire il lavoro sia personale che cooperativo.' An illustration shows a group of people sitting around a table. The text 'A chi si rivolge:' is followed by a list: 'Giovani', 'Liberi professionisti', 'Telelavoratori', 'Imprese', 'Cittadini', and 'Turisti e nomadi digitali'. The 'Orari:' section lists: 'lunedì, mercoledì e venerdì 15.30 - 18.00' and 'martedì e giovedì 09.30 - 12.00 e 15.30 - 18.00'. At the bottom right, there is a graphic of several human silhouettes with gears and lightbulbs above them, symbolizing ideas and technology.

Održivost projekta

1. PRIRUČNICI

- ✓ Priručnik za pametna turistička sela
- ✓ Priručnik za pametna sela u sektoru poljoprivrede i prehrane
- ✓ Priručnik za poslovnu podršku u pametnim selima

KOME SLUŽE?

Donositeljima odluka, kreatorima politika i organizacijama potpore

ŠTO SADRŽE?

- znanja i preporuke
- korak-po-korak metodologiju
- praktične predloške i kontrolne liste
- primjere dobrih praksi i naučenih lekcija
- strategije uključivanja zajednice

Održivost projekta

2. Dokument preporuka za oblikovanje politika

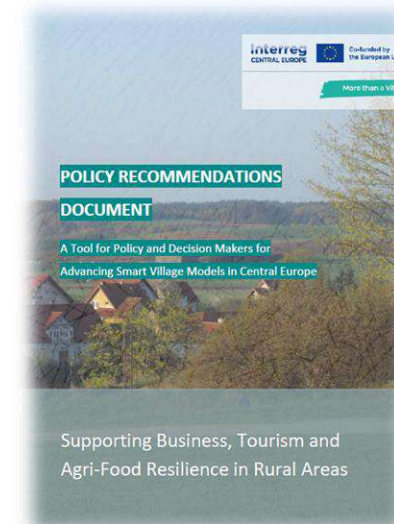
KOME SLUŽI?

Donositeljima odluka, kreatorima politika

ŠTO SADRŽI?

- smjernice (guidelines) za integraciju koncepta pametnih sela u razvojne politike
- preporuke temeljene na iskustvima projekta „Više od sela“
- okvir za donositelje odluka i kreatore politika u:
 - ✓ integraciji koncepta pametnih sela u strategije ruralnog razvoja
 - ✓ osiguravanju širenja inovacija i izvan pojedinačnih pametnih sela
 - ✓ uključivanju stečenih iskustava u dugoročno upravljanje i planiranje razvoja

Održivost projekta – KORAK DALJE....

3. Pametna sela: Praktični vodič za razvoj ruralnih zajednica

KOME SLUŽI?

Svima koji žele razumjeti i primijeniti koncept pametnih sela

ŠTO SADRŽI?

- Odgovore na pitanja: Što su sela?, Zašto pametna sela?, Što je „pametno“ u kontekstu sela?, Koji su izazovi ruralnih područja?, Koji je doprinos pametnih sela?, Kako postati pametno selo?, Koje su dimenzije pametnog sela?, Zašto baš sada?
- Praktične primjere
- Model održivog razvoja u ruralnom kontekstu

Mini primjeri pametnih aktivnosti u ruralnim područjima i otocima u Hrvatskoj

PRIMJER 1. Pametan okoliš - Eko selo Vrsine

<p>Problem: Depopulacija i starenje stanovništva Visoka nezaposlenost Neiskorišten turistički potencija</p>	<p>Kratkoročni učinak: Veća svijest o zaštiti okoliša Aktiviranje lokalne zajednice</p>
<p>Rješenje: Održivi razvoj sela Zaštita prirode i tradicijske baštine (suhozidi, arhitektura) Razvoj turizma u skladu s lokalnim identitetom Poticanje lokalnog poduzetništva</p>	<p>Dugoročni učinak: Smanjenje nezaposlenosti Bolja kvaliteta života Očuvan identitet sela</p>
<p>Rezultat: Veća vidljivost sela Jačanje zajednice i suradnje Razvoj malog poduzetništva</p>	<p>Pametne dimenzije:</p> <ul style="list-style-type: none"> Pametno gospodarstvo Pametna zajednica Pametan život

Mini primjeri pametnih aktivnosti u ruralnim područjima i otocima u Hrvatskoj

PRIMJER 2. Pametna mobilnost – helikopterska hitna služba

<p>Problem: Udaljenost od bolnica Prometna nepovezanost Spora hitna pomoć</p>	<p>Kratkoročni učinak: Skraćeno vrijeme reakcije Bolja dostupnost pomoć</p>
<p>Rješenje: Helikopterski medicinski prijevoz Brza intervencija Integracija u zdravstveni sustav</p>	<p>Dugoročni učinak: Smanjenje nejednakosti Jača zdravstvena infrastruktura Bolja kvaliteta života</p>
<p>Rezultat: Brži dolazak do pacijenata Dostupnija zdravstvena skrb Veća sigurnost stanovnika</p>	<p>Pametne dimenzije:</p> <ul style="list-style-type: none"> pametno upravljanje pametna zajednica pametan život

Problem – Posljedica – Doprinos projekta *Više od sela*

Problem	Posljedica	Doprinos projekta <i>Više od sela</i>
Loša dostupnost osnovnih usluga	troškovi i gubitak vremena, ovisnost o drugima	razvoj modela pametnih usluga (hubovi, digitalna rješenja), testiranje u pilot područjima
Društvena izolacija	pasivnost, lošije mentalno zdravlje	jačanje zajednice kroz participativne aktivnosti i uključivanje dionika
Nedostatak radnih mjesta	iseljavanje mladih	razvoj alata za poduzetništvo, pametni turizam i lokalne poslovne modele
Slaba digitalna povezanost	digitalna isključenost	uvođenje digitalnih rješenja i jačanje digitalnih vještina
Ograničen pristup obrazovanju	slabiji ljudski kapital	prijenos znanja, edukacije i razvoj kapaciteta
Nedostatak sadržaja	slabija atraktivnost sela	razvoj inovativnih lokalnih rješenja i pilot aktivnosti
Odlazak mladih	slabljenje zajednice	uključivanje mladih i razvoj novih prilika
Nepovjerenje i pasivnost	slaba motivacija	participativno planiranje i jačanje lokalnog upravljanja
Slaba participacija	inicijative teško opstaju	razvoj modela uključivanja dionika i suradnje
Slab pristup informacijama	propuštene prilike	razvoj smjernica, alata i podrške za lokalne aktere

Najbitnije....

Pametno selo **NIJE**...

- selo koje mora imati najnoviju tehnologiju
- selo koje ima aplikacije samo zato da izgleda moderno
- projekt koji dolazi izvana i rješava sve probleme umjesto zajednice
- isto rješenje za svako selo (kopija iz drugog mjesta)
- skupi sustav koji selo kasnije ne može održavati

Pametno selo **JE**...

- selo koje promišljeno koristi ono što ima (ljude, prostor, znanje, prirodu)
- selo koje traži rješenja za stvarne potrebe stanovnika
- selo koje povezuje ljude i potiče suradnju
- selo koje radi male, ostvarive korake i razvija se postupno
- selo koje koristi tehnologiju samo onda kada ona ima smisla i donosi korist

Institut za razvoj i međunarodne odnose (IRMO) Zagreb

<https://irmo.hr/>

daniela.jelincic@irmo.hr
danijela.hrman@irmo.hr

00385 1 48 77 460

RURAL PACT

